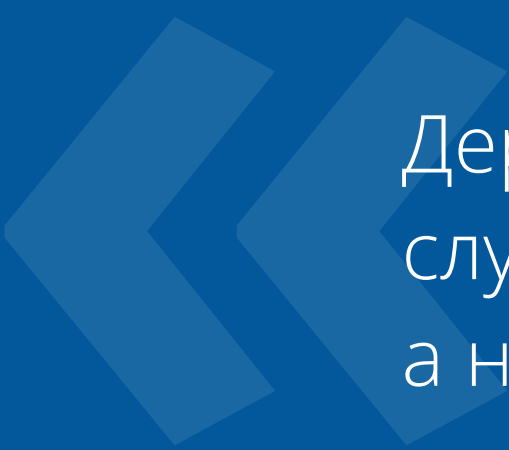

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ

КВІТЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2015 РОКУ

Держава має
служувати суспільству,
а не поводитися
як його начальник»

Альгірдас Шемета,
український бізнес-омбудсмен

Зміст

1	Вступне слово	4
2	Загальний огляд операційної діяльності Ради	6
	Офіс Команда Ключові етапи	
3	Статистика по отриманих скаргах та важливі кейси	11
	Кількість та характер отриманих скарг Часові рамки попереднього вивчення скарг Кількість проведених розглядів та підстави для залишення скарг без руху Часові рамки проведення розглядів Географія отриманих скарг Державні органи, на які скаржилися найчастіше Інформація щодо найбільш важливих розглядів та результатів	
4	Зв'язки з громадськістю та комунікації	18
	Сайт Ради бізнес-омбудсмена Соціальні мережі Засоби масової інформації Робочі поїздки – програма візитів в регіони України Співпраця з державними органами	
5	Системні проблеми	22
6	Звіти щодо системних проблем	23
7	Плани на наступний квартал	28

Шановні друзі, колеги та партнери,

Я радий представити вашій увазі перший публічний квартальний звіт Ради бізнес-омбудсмена України. Раду було утворено у листопаді 2014 року, офіційно ми розпочали приймати скарги від бізнесу з 20 травня 2015 року. Протягом цього часу ми отримали більш ніж переконливі докази того, що відкрили наші двері для українських компаній у слушний час. Тільки протягом першого тижня роботи ми отримали 50 скарг від представників бізнесу з усіх куточків країни, а під кінець звітного кварталу ця кількість виросла до 172.

Відколи я погодився обійняти цю посаду, я переконаний, що зможу зробити практичний внесок у перетворення, яке багато хто вважає неможливим: знизити рівень притаманної українській економіці корупції настільки, щоб приватні інвестиції та стандарти життя отримали необхідний поштовх до зростання. І, незважаючи на складність поставленого завдання, перший звітний квартал показав, що наша команда гідно прийняла цей виклик, і ми вже почали отримувати перші результати.

Бізнес-клімат в Україні наразі далекий від сприятливого. Найбільшою проблемою України як місця для ведення бізнесу та залучення інвестицій, на мою думку, залишається корупція. Доки держава не почне слугувати своїм громадянам, а не поводитися як їхній начальник; доки органи нагляду й контролю не почнуть допомагати бізнесу відповідати регуляторним вимогам, а не карати його – потрібного країні рівня економічного зростання важко буде досягти. Ми впевнені, що можемо допомогти залучити іноземні інвестиції в Україну й полегшити регуляторне навантаження на бізнес, якщо вестимемо системний діалог з підприємцями і державними органами.

Так, нещодавно Рада підписала Меморандум про партнерство та співпрацю з Державною регуляторною службою України, у рамках якого ми допомагатимемо впроваджувати державну політику дерегуляції господарської діяльності. Наша команда надаватиме практичні рекомендації щодо спрощення регуляторної бази, вдосконалення й поліпшення умов для підприємницької діяльності, а також запобігання корупційним діям та іншим порушенням законних інтересів бізнесу.

Протягом звітного періоду я відвідав з робочими поїздками Чернігівську та Харківську області і вже

запланував на найближчий час поїздки до Дніпропетровської, Одеської, Львівської, Миколаївської та Херсонської областей. Під час поїздок я спілкувався з представниками бізнесу та керівниками органів місцевого самоврядування і переконався, що всі ми прагнемо одного: жити у процвітаючій, економічно стабільній країні. Одразу після мого візиту до Харківщини представники бізнесу запропонували, а державна обласна адміністрація підтримала ідею створення спільноти активних підприємців, яка працюватиме у щільному контакт з місцевими органами влади для виявлення та розв'язання найактуальніших регуляторних проблем. Крім того, Рада бізнес-омбудсмена й Харківська обласна державна адміністрація погодили низку практичних кроків для підвищення інвестиційного потенціалу регіону.

Однак, попри очевидні перші досягнення в налагодженні діалогу між бізнесом та органами влади в результаті проведених нами зустрічей та вжитих заходів, є системні проблеми, які потрібно вирішити, щоб економіка та інвестиційний клімат в Україні могли дійсно змінитися на краще. Наша команда визначила суть цих проблем за результатами аналізу отриманих скарг та після спілкування з десятками підприємців та державних службовців.

Зокрема, ми отримали багато скарг на неповернення ПДВ, безпідставні порушення кримінальних проваджень проти бізнесу, системне невиконання посадовими особами державних органів та органів місцевого самоврядування судових рішень, прийнятих

на користь бізнесу. Крім того, системні законодавчі проблеми у сфері регулювання зовнішньоекономічної діяльності були одними з найболючіших для бізнесу у звітному кварталі. Зміст відповідних скарг в основному стосується обмеження експорту компаній і застосування санкцій у вигляді індивідуального ліцензування, надмірного обмеження на ввезення окремої продукції, тимчасової заборони на продаж імпортованих товарів. Деталі у кожному випадку різні, але усі вони загалом вказують на необхідність довгострокової роботи фахівців Ради з профільними державними органами. Саме це ми і маємо намір робити. Ми також визначили органи влади, які були предметом найбільшої кількості скарг представників бізнесу і наразі працюємо з ними для усунення зазначених у скаргах проблем.

Я розумію масштаб прийнятого нами виклику, і команда Ради ставить до нашої місії надзвичайно серйозно. Ми продовжимо готувати детальні рекомендації відповідним державним органам для усунення виявлених протиріч та порушень прав представників бізнесу. Ми будемо слідкувати за ходом кожної з наших ініціатив, щоб переконатися, що рекомендовані зміни буде впроваджено в обумовлений термін. У разі потреби ми будемо виходити на рівень Кабінету Міністрів України й Верховної Ради України та працювати зі ЗМІ для надання важливим проблемам необхідного публічного розголосу.

Я буду радий почути ваші думки та дізнатися про ініціативи, спрямовані на те, щоб зробити Україну кращим місцем для інвестування та ведення бізнесу.

З повагою,
Альгірдас Шемета
бізнес-омбудсмен

2 Загальний огляд операційної діяльності Ради за звітний період (квітень – червень 2015)

Офіс

Рада бізнес-омбудсмена

це незалежний постійно діючий консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України, започаткований для створення прозорих умов роботи бізнесу та запобігання корупції у державних та місцевих органах влади, а також державних або підконтрольних державі компаніях.

Рада у своїй діяльності керується

- Конституцією та законами України;
- актами Президента України;
- актами Верховної Ради України, які відповідають Конституції та законам України;
- постановами Кабінету Міністрів України.

Рада здійснює свою діяльність згідно з

- постановою Кабінету Міністрів України № 691 від 26 листопада 2014 року;
- Меморандумом про взаєморозуміння для української Антикорупційної ініціативи від 12 травня 2014 року.

Рада бізнес-омбудсмена фінансується

через цільовий мультидонорський рахунок Європейського банку реконструкції та розвитку, відкритий у 2014 році

Країни-донори Ради

Данія, Фінляндія, Німеччина, Японія, Нідерланди, Швеція, Швейцарія, Великобританія і США

Бюджет

1,5 мільйони євро на рік

Створення Ради було погоджено спільно

- Кабінетом Міністрів України;
- Європейським банком реконструкції та розвитку;
- Організацією економічного співробітництва та розвитку;
- Європейською бізнес-асоціацією;
- Американською торгівельною палатою;
- Федерацією роботодавців України;
- Торгово-промисловою палатою України;
- Українським союзом промисловців і підприємців.

Рада бізнес-омбудсмена спеціалізується на розгляді скарг бізнесу на державні та підконтрольні державі компанії й окремих чиновників; проведенні розслідувань та зв'язках з органами державної влади.

Перед Радою бізнес-омбудсмена поставлені завдання сприяти:

- боротьбі з корупцією та іншими неправомірними діями з боку державних органів;
- підвищенню інвестиційної привабливості України;
- створенню культури справедливої, відкритої та підзвітної державної служби.

Рада бізнес-омбудсмена створена як перша точка контакту для компаній, які прагнуть захисту від незаконних дій державних органів та їхніх представників, і буде регулярно оприлюднювати звіти про результати опрацювання скарг, отриманих від бізнесу.

У грудні 2014 року керівний орган української Антикорупційної ініціативи одногослосно номінував, а Кабінет Міністрів України затвердив колишнього комісара Європейського Союзу з питань оподаткування, статистики, аудиту й боротьби з шахрайством Альгірдаса Шемету на посаду бізнес-омбудсмена.

Керівним органом Ради бізнес-омбудсмена є **Наглядова рада**, до складу якої увійшли уповноважені представники:

державних установ: Кабінет Міністрів України;
міжнародних фінансових установ: Європейський банк реконструкції та розвитку, Організація економічного співробітництва та розвитку;
бізнес-асоціацій: Американська торгівельна палата в Україні, Європейська бізнес-асоціація, Федерація роботодавців України, Торгово-промислова палата України, Український союз промисловців і підприємців.

Головує наглядовою радою Шевкі Аджунер, директор ЄБРР в Україні.

Команда

До складу Ради бізнес-омбудсмена входять бізнес-омбудсмен, два його заступники та працівники, яких Рада може, згідно з існуючими потребами, наймати на роботу, у відповідності до Регламенту.

На момент публікації звіту команда Ради бізнес-омбудсмена складається з чотирнадцяти фахівців із західною освітою та професійним досвідом у юриспруденції, стратегічному управлінні, економіці, аудиті та управлінні ризиками.

Альгірдас Шемета бізнес-омбудсмен

Провідний економіст та колишній Комісар Європейського Союзу, пан Шемета має глибокий практичний досвід економічного аналізу й державного управління. У 1997-1999 та 2008-2009 роках він обіймав посаду міністра фінансів Литви, з якої, в результаті ефективної роботи, був номінований на пост європейського комісара з бюджету та фінансового планування (2009-2010 рр.) та надалі – з оподаткування, митного союзу, статистики, аудиту та боротьби з шахрайством (2010-2014 рр.).

У 1985 році пан Шемета закінчив факультет економічної кібернетики та фінансів Університету Вільнюса за спеціальністю «Математична економіка».

Ключовими завданнями українського бізнес-омбудсмена є активне сприяння поліпшенню бізнес-клімату й боротьбі з корупцією, а також втілення провідних міжнародних практик в Україні.

Призначення бізнес-омбудсмена затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України №1251р від 22 грудня 2014 року.

Ярослав Грегірчак

заступник бізнес-омбудсмена

Юрист із понад 15-річним досвідом у галузі комерційного права, пан Грегірчак спеціалізується у міжнародних корпоративних фінансах, способах забезпечення виконання зобов'язань, публічних фінансах та адміністративному праві.

У 2004-2010 роках обіймав керівні посади у кількох міжнародних юридичних фірмах. Володіє значним досвідом у сфері реформ комерційного права, який здобув у Світовому Банку та Агентстві США з міжнародного розвитку (USAID) як експерт у сфері забезпечення виконання зобов'язань в Україні і Азербайджані, а також у галузі публічних фінансів (в частині правового регулювання місцевого боргу і місцевих запозичень). Протягом 2002-2003 років Ярослав був частиною команди експертів Світового Банку, які підготували текст Закону України «Про забезпечення вимог кредиторів і реєстрацію обтяжень».

У 1996 році Ярослав закінчив юридичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка. В 2002 році він здобув диплом магістра права (LL.M) Університету Макгілла (McGill University) в м. Монреаль (Канада).

Тетяна Коротка

заступник бізнес-омбудсмена

Фахівець з понад 17-річним досвідом у сфері фінансів, інвестицій та впровадженні регуляторних реформ, пані Коротка в 2011-2015 роках працювала Директором з підготовки пілотних проектів державно-приватного партнерства Програми, що фінансується Агентством США з міжнародного розвитку (USAID). У 2008-2011 роках пані Коротка обіймала керівні посади в міжнародних фінансових групах. Неодноразово виступала експертом міжнародних проектів у фінансовому секторі, що впроваджувались Європейським Союзом, США, Канадою, Швецією, а також Світовим банком.

Тетяна Коротка працювала керівником фінансової служби Державного комітету ядерного регулювання України (1999-2004) та керівником департаменту з розвитку ринків фінансових послуг та європейської інтеграції Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. У 2004-2008 роках була постійним членом офіційної переговорної групи Україна – СOT, Україна – Світовий банк та МВФ, Україна – Європейський Союз.

У 1998 році Тетяна закінчила Київський національний економічний університет. Кандидат економічних наук. Здобула ступінь MBA в бізнес школі IBR університету Штайбайс в Берліні (Німеччина).

Ключові етапи

2014	
12 травня	Прем'єр-міністр України Арсеній Яценюк, Президент ЄБРР Сума Чакрабарті, представники об'єднань ділових кіл та міжнародних фінансових інституцій підписали Меморандум про взаєморозуміння для української Антикорупційної ініціативи, яким передбачено створення інституту бізнес-омбудсмена в Україні
26 листопада	Кабінет Міністрів прийняв Постанову № 691 про утворення Ради бізнес-омбудсмена
22 грудня	Альгірдас Шемета, колишній єврокомісар та двічі міністр фінансів Литви, призначений бізнес-омбудсменом в Україні
2015	
30 січня	Рада бізнес-омбудсмена оголосила про проведення конкурсу на двох заступників бізнес-омбудсмена в Україні (за весь період розгляду кандидатів отримано понад 216 резюме на 2 посади)
16 березня	Рада бізнес-омбудсмена облаштувалася у БЦ «Поділ Плаза»
18 травня	Регламент Ради бізнес-омбудсмена затверджений Наглядовою Радою
20 травня	Призначення заступників бізнес-омбудсмена затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України №513. Укомплектовано команду Ради
20 травня	Рада бізнес-омбудсмена оголосила про офіційний початок роботи
27 травня	За перший тиждень отримано 50 скарг від бізнесу, по результатах організовано круглий стіл для журналістів
11 червня	Бізнес-омбудсмен розпочав програму візитів в регіони України з м. Чернігова
30 червня	Завершено переговори щодо підписання Меморандуму про співпрацю та партнерство з Державною регуляторною службою України
30 червня	Отримано 172 скарги, 5 справ закрито

3 Статистика по отриманих скаргах та важливі кейси

Кількість та характер отриманих скарг

(пункт Регламенту 5.3.1 (а)):

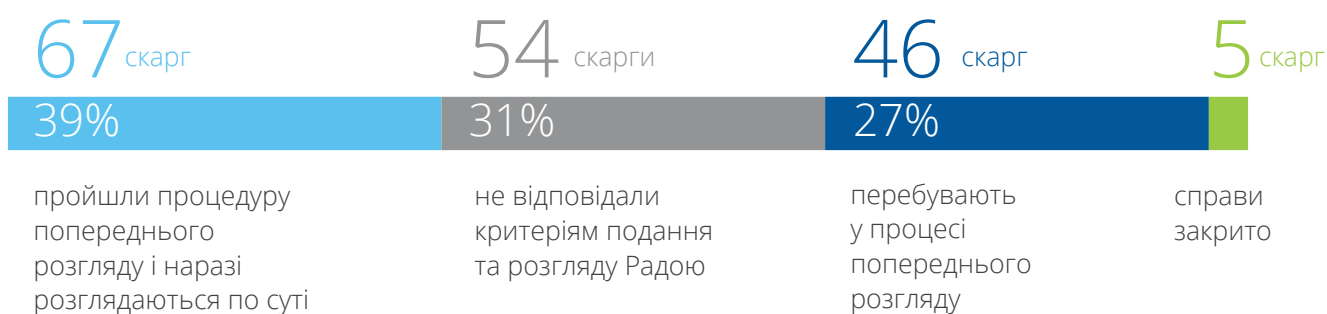
У звітному періоді

Рада бізнес-омбудсмена
отримала на розгляд

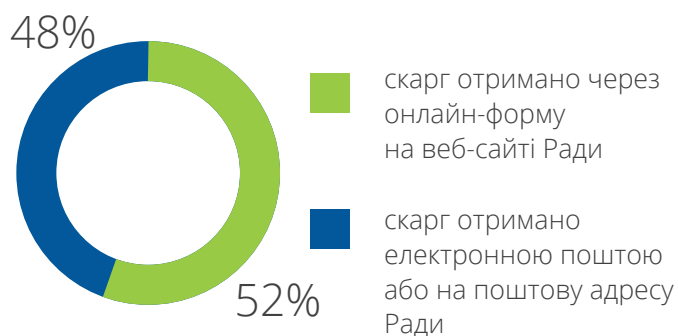
172
скарги

Скарги на момент оприлюднення звіту перебували в такому стані:

До Ради звернулись всі категорії підприємців: великі корпорації, представники малого і середнього бізнесу, приватні підприємці.

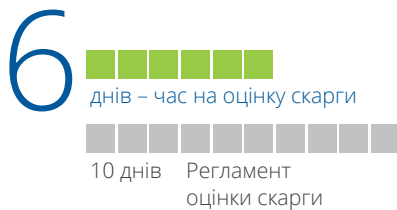

Отримані скарги переважно стосувалися таких аспектів:

- неповернення ПДВ, проблемні питання, пов'язані із так званим «станом 9» (коли не співпадають фактична та юридична адреси підприємств);
- невиконання державою компенсацій підприємствам, співробітників яких мобілізовано в АТО;
- системне невиконання посадовими особами державних органів та органів місцевого самоврядування судових рішень, винесених на користь бізнесу;
- суперечливі рішення органів місцевого самоврядування, що зачіпають права підприємців;
- безпідставні порушення кримінальних справ, що не підлягають оскарженню в суді та використання цих справ для чинення тиску на бізнес;
- зарегульованість експортно-імпортних операцій.

Часові рамки попереднього вивчення скарг

(пункт Регламенту 5.3.1 (b))

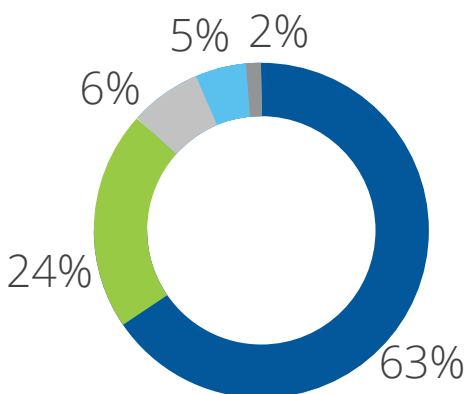
Рішення щодо прийняття скарги до розгляду або залишення її без руху протягом звітного періоду в середньому приймалося за 6 робочих днів, що на 4 дні менше за передбачений Регламентом для попередньої оцінки скарги 10-денний термін.

Кількість проведених розглядів та підстави для залишення скарг без руху

(пункт Регламенту 5.3.1 (c))

Із 172 скарг, отриманих протягом звітного періоду, на момент публікації звіту опрацьовуються по суті – 67 скарг, закрито 5 справ, 54 справи відхилено.

Із 54 відхилених скарг основними причинами залишення їх без руху були:

- Предмет скарги виходив за межі компетенції бізнес-омбудсмена
- На думку бізнес-омбудсмена, скарга була безпідставною, або інші органи або установи вже розглядали таку справу
- Скарга була подана після закінчення строку давності (1 рік з моменту настання недобросовісної поведінки)
- На думку бізнес-омбудсмена, скаржник не виявляв достатній рівень співпраці, необхідний для належної оцінки відповідної скарги
- Наявні інші обставини, за яких бізнес-омбудсмен, виключно на свій власний розсуд, визначив, що розгляд скарги не є необхідним

Часові рамки проведення розглядів

(пункт Регламенту 5.3.1 (d))

5
справ

■ місяць середній час розгляду скарг

■ ■ ■ 3 місяці Регламент оцінки скарги

П'ять справ, що були закриті протягом звітного періоду, розглянуті в середньому за 4 тижні, що втричі менше за передбачений Регламентом межовий строк у 3 місяці.

Географія отриманих скарг

95	Київська обл.
11	Дніпропетровська обл.
8	Харківська обл.
7	Одеська обл.
7	Полтавська обл.
6	Львівська обл.
6	Запорізька обл.
5	Херсонська обл.
5	Вінницька обл.
4	Черкаська обл.
3	Донецька обл.
3	Кіровоградська обл.
2	Чернігівська обл.
2	Хмельницька обл.
2	Сумська обл.
2	Тернопільська обл.
1	Луганська обл.
1	Миколаївська обл.
1	Волинська обл.
1	Житомирська обл.

Більше половини всіх отриманих звернень надійшли з **Київської області** (84 з Києва, 11 – з міст області).

Наступними регіонами-лідерами за кількістю скарг є **Дніпропетровська** (11 скарг) та **Харківська** (8 скарг) області.

За звітний період не було отримано скарг з **Закарпатської, Івано-Франківської, Чернівецької та Рівненської** областей

Державні органи, на які скаржилися найчастіше

Понад

30%

скарг на

- Державну фіскальну службу України, включаючи Державну податкову інспекцію України
- Митну службу України.

12%

скарг на

- дії Прокуратури України.

По

7%

скарг на

- Державну реєстраційну службу України та Міністерство юстиції України;
- Муніципальні адміністрації (ради) та мерів;
- вищі органи влади (Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України).

Інформація щодо найбільш важливих розглядів та результатів

(пункт Регламенту 5.3.1 (g))

Наведені нижче кейси найбільш точно ілюструють проблеми, з якими найчастіше стикалися представники вітчизняного бізнесу у звітному періоді, а також заходи, вжиті Радою бізнес-омбудсмена для їх вирішення.

Кейс №1:

перевищення службових повноважень слідчих органів з метою вчинення незаконного тиску на бізнес.

Об'єкт скарги.

Головне слідче управління Міністерства внутрішніх справ України.

Суть скарги

Представники міжнародної компанії в Україні поскаржилися на проведення обшуку в приміщеннях компанії, виклики на допити її працівників і вилучення документів у рамках розслідування кримінальної справи. Кримінальна справа, за інформацією представників компанії, стосувалася ймовірного уникнення сплати ПДВ через фіктивні послуги доставки, замовлені у двох українських провайдерів. Представники компанії заперечили ці звинувачення та послалися на відповідні судові рішення на їхню користь. Кримінальну справу і дії слідчих назвали недобросовісною діловою практикою і незаконним тиском на бізнес в Україні.

Вжиті заходи

Фахівці Ради бізнес-омбудсмена проаналізували інформацію, викладену у скарзі, відповідні закони України (зокрема, Кримінально-процесуальний кодекс) і провели робочі зустрічі з представниками Головного слідчого відділу МВС, відповідальними за розслідування бізнес-злочинів, і безпосередньо керівником групи, яка вела зазначену справу.

Фахівці Ради визначили, що оцінка обґрунтованості кримінальної справи та висунутих Головним слідчим відділом обвинувачень перебуває поза межами її компетенції. Дотримуючись процедури, Рада бізнес-омбудсмена дійшла висновку, що слідчі дії були надмірними і, вірогідно, мали на меті чинення тиску на компанію, її керівництво і працівників.

Враховуючи зазначене, Рада запропонувала Головному слідчому управлінню МВС України принести вибачення міжнародній компанії та утриматися від подібних дій у майбутньому.

Результат

Після переконання, що очікування щодо дотримання слідчими вимог Кримінально-процесуального кодексу України чітко донесені, та після отримання листа від Головного слідчого відділу Міністерства внутрішніх справ з відповідними вибаченнями і позитивного зворотнього зв'язку від скаржника, справу було закрито.

Кейс №2:

неправомірні дії районної державної податкової інспекції.

Об'єкт скарги.
Районна державна податкова інспекція.

Суть скарги

Районна державна податкова інспекція безпідставно чинила перешкоди підприємству скаржника у поданні електронної звітності через засоби телекомунікаційного зв'язку. Внаслідок зазначених дій підприємство не мало можливості реєструвати податкові накладні.

Оскарження дій районної податкової інспекції у відповідному податковому органі не дало скаржнику позитивного результату. Крім того, скаржник подав звернення із зазначенням неправомірних дій податкової в Антикорупційний сервіс державної фіскальної служби України.

Вжиті заходи

Дослідник Ради бізнес-омбудсмена звернувся на «гарячу лінію» Державної фіскальної служби України із посиланням на відповідний номер звернення скаржника з проханням дати роз'яснення щодо ситуації, яка склалася.

Працівник Антикорупційного сервісу Державної фіскальної служби не надав чіткого пояснення підстав, на яких підприємство скаржника було відключено від можливості подання електронної звітності, однак пообіцяв, що проблему буде вирішено найближчим часом.

Результат

Після негайного втручання та виявлення зацікавленості Ради бізнес-омбудсмена у цьому питанні проблема скаржника була вирішена у дводенний термін. Господарську діяльність скаржника та можливість подання звітності в електронній формі було відновлено. Справу закрито.

Кейс №3:

невиконання державними органами договірних зобов'язань перед постачальниками.

Об'єкт скарги.
ДГТО «Південно-західна залізниця», Укрзалізниця і Міністерство інфраструктури України.

Суть скарги

Скаржник не отримав від ДГТО «Південно-західна залізниця», що знаходиться у підпорядкуванні «Укрзалізниці» та Міністерству інфраструктури України, належної оплати за поставлене обладнання та виконані роботи.

Вжиті заходи

Рада бізнес-омбудсмена провела зустріч із заступником начальника служби сигналізації та зв'язку «Південно-західної залізниці». За результатами зустрічі було підтверджено факт наявності заборгованості.

Результат

Після зустрічі з представниками Ради бізнес-омбудсмена ДГТО «Південно-західна залізниця» вийшла з новою пропозицією до скаржника щодо врегулювання конфлікту. Скаржник пристав на пропозицію боржника й очікує оплати. Справу закрито.

Кейс №4:

сприяння отриманню
бюджетного
відшкодування ПДВ.

Об'єкт скарги.
Районна податкова
інспекція.

Суть скарги

Рада бізнес-омбудсмена отримала скаргу на бездіяльність районної податкової інспекції щодо отримання бюджетного відшкодування ПДВ підприємством скаржника. Сума відшкодування ПДВ була підтверджена відповідним актом, виданим контролюючим органом за результатами камеральної перевірки підприємства.

У відповідності до норм Податкового кодексу України, районна податкова інспекція повинна була подати висновок із зазначенням суми, що підлягає бюджетному відшкодуванню, до органу казначейського обслуговування бюджетних коштів у п'ятиденний строк після закінчення камеральної перевірки. Однак зазначені дії не були виконані податковою інспекцією, у зв'язку із чим підприємство недоотримувало значну суму коштів, необхідну для його господарської діяльності.

Підприємство-скаржник неодноразово зверталось до контролюючого органу, але позитивного результату від звернень не було.

Вжиті заходи

Після прийняття скарги в роботу, дослідник Ради бізнес-омбудсмена вирішив негайно звернутись до районної податкової інспекції для з'ясування причин затягування відправлення відповідного висновку із визначенням суми, що підлягає бюджетному відшкодуванню, до державного казначейства. Представник районної податкової інспекції посилався на бюрократичні моменти, але не зазначив законних підстав для затягування відправлення відповідного висновку. Після спілкування із представником податкової інспекції дослідник Ради вирішив звернутись із відповідним письмовим запитом до контролюючого органу.

Результат

У дводенний строк після зазначених дій дослідника Ради бізнес-омбудсмена скаржник отримав відшкодування ПДВ в повному обсязі. На вирішення питання по суті вплинуло оперативне втручання Ради бізнес-омбудсмена. Скаржник залишився задоволений швидким реагуванням Ради бізнес-омбудсмена на проблеми бізнесу. Зазначена сума ПДВ відшкодування позитивно вплинула на господарську діяльність скаржника.

Варто уваги:

спрощення дозвільної процедури завдяки сприянню Ради бізнес-омбудсмена.

Зміни в регулювання ринку пива були передані в Верховну Раду.

Значною перешкодою для експортерів металобрухту до своєчасного виконання договірних зобов'язань по зовнішньоекономічних контрактах було отримання висновку від Міністерства екології і природних ресурсів (Мінприроди) про віднесення металобрухту, що експортується до так званого «Зеленого переліку» відходів. Відповідно до наказу Мінприроди від 30.05.2013 № 242, вказаний висновок видавався Мінприроди впродовж 30 днів, що значно затягувало подальший процес реєстрації зовнішньоекономічного контракту в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі, вело до значних комерційних і репутаційних ризиків експортерів металобрухту і створювало підґрунтя для можливих зловживань з метою пришвидшення процесу отримання такого висновку.

Розуміючи вимоги Міністерства до отримання експортерами такого висновку, з метою спрощення зовнішньоекономічних операцій, Рада бізнес-омбудсмена звернулася до Мінприроди з наполегливим проханням переглянути термін надання вказаної адміністративної послуги, а саме істотно його скоротити. За результатами розгляду нашого подання термін вищезгаданої адміністративної послуги був скорочений з 30 до 10 днів.

З 01 липня 2015 р. набули чинності зміни до Податкового кодексу України від 28 грудня 2014 р., якими виробництво та обіг пива прирівнюється до інших алкогольних напоїв. У зв'язку з цими змінами Офіс бізнес-омбудсмена отримав низку скарг від великих і малих підприємств.

Уважно вивчивши пропонований Урядом законопроект і в цілому його підтримуючи, Офіс бізнес-омбудсмена відзначив, що він не включає інтереси малого і середнього бізнесу пивоварної галузі в Україні. Наприклад, вартість ліцензії (500 тис. грн) на оптову торгівлю пивом для більшості представників малого і середнього бізнесу дуже висока. Введення цієї норми може скоротити обсяг їх виробництва в разі і буде економічно нерентабельне.

Рада бізнес-омбудсмена направила звернення до спікера Верховної Ради України з рекомендацією врахувати інтереси малого та середнього бізнесу при обговоренні урядового законопроекту, який скасовує низку нововведених обмежень для пивоварної галузі. Пропозиції змін до зазначеного законопроекту були опрацьовані та запропоновані Радою бізнес-омбудсмена Міністерству економічного розвитку та торгівлі для врахування. У свою чергу, фахівці Ради приєдналися до відповідної робочої групи Міністерства для обговорення запропонованих змін.

4 Зв'язки з громадськістю та комунікації

Однією з ключових цілей Ради бізнес-омбудсмана є підвищення прозорості діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також підприємств, які перебувають у державній власності або підпорядковані державним органам.

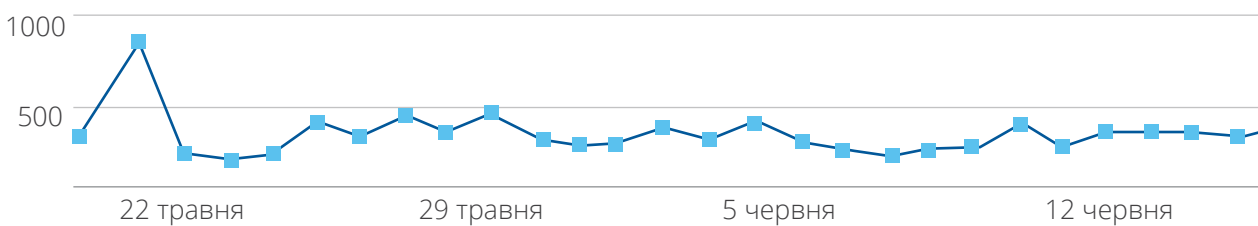
Крім того, Рада бізнес-омбудсмана має на меті забезпечити створення ефективної системної комунікації бізнесу з владою.

Сайт Ради бізнес-омбудсмана

Щодня сайт відвідує близько **300** унікальних користувачів

За 3 місяці сайт відвідало понад **4000** унікальних користувачів

www.boi.org.ua

Sessions	Users	Pageviews	Pages Sessions	Avg. Session Duration
6 689	4 206	20 503	3.07	00:03:19

Соціальні мережі

15 червня 2015 року Рада бізнес-омбудсмена розпочала спілкування зі своїми стейкхолдерами у Facebook.

З цього часу

на сторінку Ради
підписалися понад

700

користувачів

1 публікація

у профайлі Ради
в середньому охоплює

800

користувачів

www.facebook.com/BusinessOmbudsmanUkraine

Засоби масової інформації

Рада бізнес-омбудсмена співпрацює зі ЗМІ на засадах інформаційного обміну і не надає фінансової компенсації редакціям або окремим журналістам за згадування її діяльності або спікерів.

За звітний період українські ЗМІ
згадували про діяльність Ради

659 разів

згадувань позитивні
та конструктивні

згадувань припадає
на онлайн-ресурси

Решта згадувань співставно розподілена між національними ЗМІ, телебаченням та інформаційними агенціями (по 3-4% на кожний з зазначених каналів).

Результати першого тижня діяльності Ради бізнес-омбудсмена були презентовані **на круглому столі журналістами** ЗМІ та онлайн-ресурсів, серед яких були: «Компаньон», Delo.ua, «Платформа», «ЛігаБізнесінформ», «Економічна правда», «РБК Україна», «Укрінформ», «Бізнес».

У звітному періоді інтерв'ю бізнес-омбудсмена були опубліковані у наступних ЗМІ:

KyivPost, Forbes, Deutsche Welle, «Новий Час», «Платформа», «ЛігаБізнесінформ», «Бізнес».

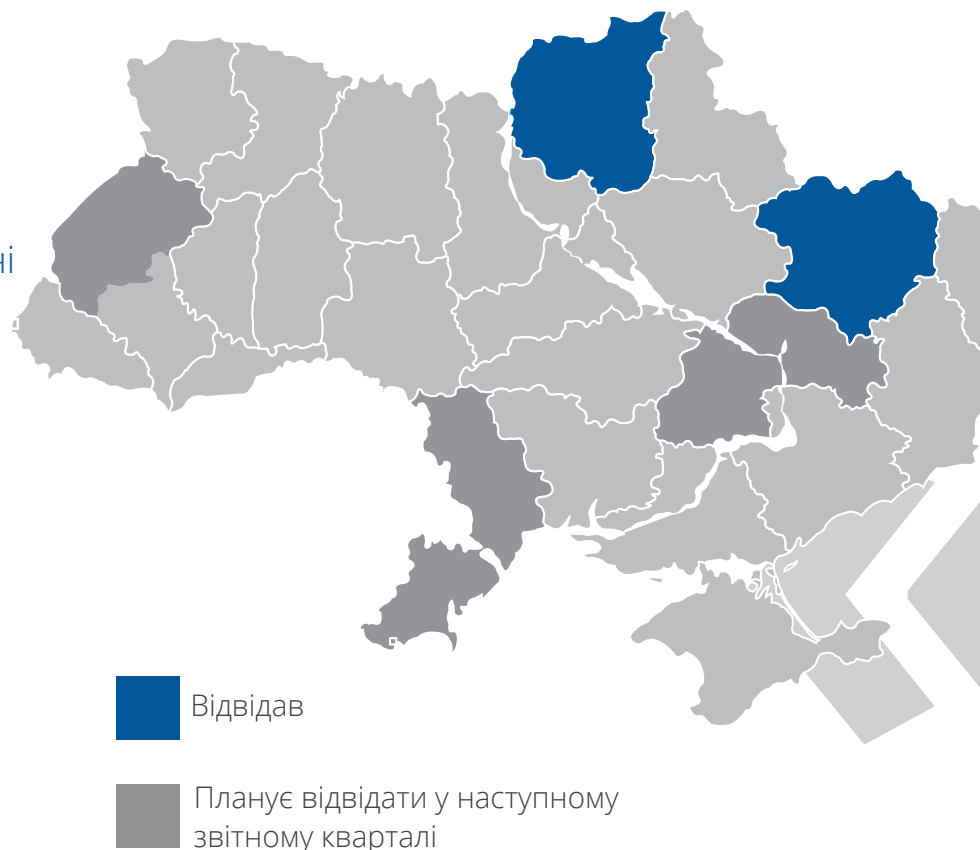
Боротьба з корупцією – один з пріоритетів для Харківської області. Вважаю, що створення інституту бізнес-омбудсмена – значний крок до того, аби влада та суспільство йшли назустріч один одному у боротьбі з корупцією. Ми тісно співпрацюватимемо з Радою та створюватимемо умови, аби харківські підприємці, які зазнають тиску з боку державних органів чи підконтрольних державі компаній, могли захистити свої законні права. Вперше за останні 5 років у Харківській області запропоновано створити громадську раду підприємців, роботі якої з боку обласної державної адміністрації буде приділятися максимальна увага», –

*Ігор Райнін,
голова Харківської
облдержадміністрації.*

Робочі поїздки – програма візитів в регіони України

У червні 2015 року Альгірдас Шемета відвідав Чернігівську та Харківську області з метою налагодження співпраці та конструктивного діалогу з підприємцями, органами виконавчої влади та місцевого самоврядування для підтримки підприємництва та розвитку інвестиційного клімату областей. Він зустрівся з керівництвом обласних державних адміністрацій Чернігівщини і Харківщини, а також з представниками малого й середнього бізнесу для обговорення наявних проблем взаємодії між бізнесом та органами влади, які потребують участі Ради бізнес-омбудсмена.

Зазначена поїздка є частиною програми візитів бізнес-омбудсмена до регіонів України, де пан Шемета зустрічається з підприємцями та посадовцями та обговорює актуальні проблеми, пов'язані з веденням бізнесу в області, а також – можливості підвищення інвестиційного потенціалу відвіданих регіонів. У наступних звітних періодах заплановані поїздки до Дніпропетровська, Одеси та інших міст України.

Співпраця з державними органами

Рада бізнес-омбудсмена активно співпрацює з державними органами, особливо з тими, на роботу яких надходять скарги від бізнесу. Для надання конкретного підґрунтя для такої взаємодії планується підписання Меморандумів про партнерство та співпрацю з низкою державних органів, які найбільше задіяні в розслідуваннях, які веде Офіс бізнес-омбудсмена.

Як перший крок, у звітному періоді Державна регуляторна служба України та Рада бізнес-омбудсмена підписали Меморандум про партнерство та співпрацю. Сторони планують взаємодіяти у питаннях надання органам державної влади та органам місцевого самоврядування рекомендацій щодо

реалізації державної політики дерегуляції господарської діяльності з метою спрощення регуляторної бази, вдосконалення та поліпшення умов провадження підприємницької діяльності, запобігання корупційним діям та іншим порушенням законних інтересів суб'єктів підприємництва. Це перший меморандум про співпрацю з державними органами, який Рада підписала з державним органом.

Протягом найближчого періоду Рада планує підписати подібні меморандуми з Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ України, Державною фіскальною службою України, Міністерством юстиції України.

Державна регуляторна служба України, як орган відповідальний за реалізацію політики дерегуляції, розглядає факт підписання Меморандуму як найефективніший спосіб створення позитивного бізнес середовища, таким чином захищаючи права легального бізнесу на розвиток. Інститут бізнес-омбудсмена – ще один механізм захисту прав підприємців. І тільки узгодженість дій таких інститутів щодо створення позитивного бізнес-клімату – це шлях до результативності прийнятих рішень», – **зазначила Голова ДРС Ксенія Ляпіна.**

5 Системні проблеми

Аналіз отриманих Радою бізнес-омбудсмена скарг продемонстрував, що український бізнес найчастіше стикається з такими системними проблемами

(пункт Регламенту 5.3.1 (h), (i)):

Щодо діяльності
фіскальної служби:

- затримка з поверненням ПДВ;
- проблеми, пов'язані із так званим «станом 9», коли не співпадають фактична та юридична адреси підприємства.

Щодо
зовнішньоекономічної
діяльності:

- обмеження експорту компаній і застосування санкцій у вигляді індивідуального ліцензування, надлишкового обмеження на ввезення окремої продукції для харчової промисловості, тимчасова заборона на продаж імпортованих лікарських засобів.

Щодо порушення
прав суб'єктів
підприємницької
діяльності:

- невиконання державою компенсацій підприємствам, працівників яких було мобілізовано в зону антитерористичної операції;
- системне невиконання посадовими особами державних органів та органів місцевого самоврядування судових рішень, винесених на користь підприємства;
- суперечливі рішення органів місцевого самоврядування, що зачіпають права підприємців;
- безпідставні порушення кримінальних проваджень, які не підлягають оскарженню в суді і використання факту наявності таких проваджень для здійснення тиску на бізнес.

Тематика системних скарг, які надходять до Офісу бізнес-омбудсмена, відображає весь спектр системних проблем, пов'язаних з умовами ведення бізнесу в Україні. При цьому ми особливо відчуваємо гостроту ситуації, адже за кожною скаргою – реальна проблема конкретної компанії або підприємця.

Ми не визначаємо пріоритетність скарг, залежно від юрисдикції компанії або розміру її активів. Усі випадки різні, і ми прагнемо використовувати наш авторитет і експертизу для вирішення існуючих конфліктів і, в разі необхідності, вимагати від Уряду України вжиття відповідних заходів.

Системні рекомендації Ради
бізнес-омбудсмена представлені
в окремих документах
(пункт Регламенту 5.3.1 (i)):

6 Звіти щодо системних проблем

Звіт Ради бізнес-омбудсмена по тематиці приєднання суб'єктів підприємництва до електричних мереж та по проблемах підприємницької діяльності, які пов'язані з воєнними діями на сході України та анексією АР Крим, представлені у окремих документах.

Системний звіт по тематиці приєднання суб'єктів підприємництва до електричних мереж

З огляду на значний суспільно-політичний резонанс перший системний звіт Ради було присвячено тематиці приєднання суб'єктів підприємництва до електричних мереж – проблемі, яка є однією з основних перепон для розвитку бізнесу в Україні. Як відомо, актуальність проблеми, серед іншого, підтверджується 185 місцем України по показнику «Підключення до системи електропостачання» в рейтингу Doing Business за 2015 рік.

У першому розділі звіту ми проаналізували співвідношення кількості і тривалості процедур, які застосовувалися для присвоєння рейтингу Україні в дослідженні Doing Business за 2015 рік до законодавства України станом на середину липня 2015 року. В результаті ми звернули увагу на те, що певні недоліки в частині кількості і тривалості процедур вдалося деякою мірою усунути. Зокрема, на нашу думку, кількість процедур згідно з методологією Doing Business, мала б бути 5, а не 10, а їх загальна тривалість мала б складати від 77 до 117 днів, а не 277 днів.

До такого висновку ми дійшли з огляду на те, що згідно з Правилами приєднання електроустановок до електричних мереж (затверджених Постановою НКРЕ №32 від 17 січня 2013 року), весь обсяг будівельно-монтажних та пусконаладжувальних робіт по зовнішньому підключенню об'єкта замовника до електричних мереж (включно з введенням його в експлуатацію) виконує

електропередавальна організація (ліцензіат), а не замовник.

Відтак, замовник позбавлений необхідності звертатися за погодженнями у Держенергонагляд, до приймальної комісії Державного архітектурно-будівельного контролю, а також в різноманітні Департаменти КМДА та підрозділи Київенерго. Таким чином, **маємо обґрунтоване очікування, що по показнику «Підключення до системи електропостачання» рейтинг України в Doing Business 2016 буде помітно вищим.**

У другому розділі звіту ми виклали низку подальших рекомендацій, які, на нашу думку, не тільки зможуть зробити процедуру підключення до електропостачання швидшою і дешевшою, ніж зараз, але й дозволять мінімізувати корупційну складову, яка наразі проявляє себе на різних етапах надання послуги з приєднання, що, в свою чергу, сприятиме подальшому покращенню міжнародного рейтингу України.

¹ В залежності від того, чи здійснювані електромонтажною організацією будівельно-монтажні і пусконаладжувальні роботи, а також введення об'єкта в експлуатацію враховувати як окрему процедуру в розумінні Doing Business.

Мова, зокрема, йде про комплекс кроків, які повинні бути запроваджені в рамках цілісної стратегії реформи цієї сфери:

- Перехід на фіксований тариф на приєднання (коли порядок розрахунку залежить від величини потужності, заявленої до приєднання), що дозволить перекласти обов'язок виготовлення проектної документації на енергопостачальну організацію і, в свою чергу, повністю позбавить замовника необхідності отримувати технічні умови приєднання.
- Спрощення процедури погодження проектної документації електропередавальною організацією через встановлення фіксованих термінів для її погодження (які обчислюватимуться в залежності від потужності, заявленої до приєднання) та запровадження механізму «мовчазної згоди», включно з відповідальністю електропередавальної організації за порушення таких строків (у % від загальної вартості послуги з приєднання, який відшкодовується замовнику).
- Удосконалення практики відведення земельних ділянок для будівництва і введення в експлуатацію електричних мереж через використання механізмів земельного сервітуту.
- Підключення електроустановки замовника до електричних мереж на підставі договору (без необхідності подавати окрему заяву).
- Підготовку нових та упорядкування наявних планів забудови території (які, до речі, на практиці часто відсутні), що дало б можливість забезпечити певний обсяг земельних ділянок на такій території зовнішніми електричними мережами вже на момент звернення замовника з заявою на приєднання.
- Оптимізацію критеріїв і строків проведення тендерних процедур для суб'єктів природних монополій завдяки ширшому використанню рамкових договорів.

Кумулятивний ефект від запровадження зазначених в цьому розділі пропозицій можна підсумувати таким чином.

В частині кількості «процедур» згідно з методологією, яка застосовується в Doing Business, ми очікуємо, що загальна кількість процедур зменшиться на 2 (дві), а саме:

- За рахунок переходу на фіксований розмір плати за приєднання замовник більше не виготовлятиме і не узгоджуватиме проектну документацію; і
- Оскільки підключення електроустановки замовника до електричних мереж буде відбуватися виключно на підставі договору про постачання (користування) електричною енергією, це дозволить уникнути необхідності для замовника подавати окрему заяву на підключення.

Ми також прогнозуємо ефект суттєвого скорочення в кількості днів, протягом якого замовник може розраховувати на підключення своєї електроустановки до електричних мереж. Нижче викладено перелік факторів, які мають сприяти такому результату:

- Можливість подати заявку на приєднання в електронному вигляді;
- Відсутність необхідності очікувати видачі електропередавальною організацією технічних умов;
- Відсутність необхідності виготовляти і погоджувати проектну документацію;
- Встановлення фіксованих термінів, протягом яких електропередавальна організація має погодити проектну документацію (включно з використанням, в певних випадках, механізму «мовчазної згоди»);
- Більш масове використання механізму земельного сервіту, в тому числі у стосунках з органами місцевого самоврядування, коли для укладення договору буде достатньо підписів відповідних посадових осіб без необхідності чекати прийняття рішення на сесії;
- Оптимізацію тендерних процедур, які проводяться енергопостачальною компанією, через розширення практики підписання рамкових договорів на постачання робіт та/або послуг.

Ми також очікуємо, що за рахунок впровадження наших рекомендацій в значній мірі буде усунута корупційна складова, яка притаманна теперішньому стану справ в цій сфері, що дасть можливість значно зменшити фактичну вартість послуги з приєднання. Крім того, слід зазначити, що перехід на фіксований розмір плати за приєднання дозволить замовнику знати реальну собівартість такої послуги з самого початку.

Цей звіт було підготовлено у співпраці з Управлінням роздрібного ринку електричної енергії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), ПАТ «Київенерго», ПАТ «Прикарпаттяобленерго», а також з Програмою Агентства США з міжнародного розвитку «Лідерство в економічному врядуванні» (USAID ЛЕВ).

Системний звіт по проблемах підприємницької діяльності, які пов'язані з воєнними діями на Сході України та анексією АР Крим

Системний звіт Ради бізнес-омбудсмена «Вибрані проблеми підприємницької діяльності, які безпосередньо пов'язані з воєнними діями на Сході України та анексією АР Крим» присвячений низці особливо гострих питань, на які звертають увагу скажники. Зважаючи на необхідність дотримання балансу інтересів громадян і держави, було вирішено виділити їх у окремий напрямок, провести додаткові дослідження і підготувати конкретні пропозиції Уряду України щодо покращення ситуації.

Щодо виплат компенсації підприємствам їхніх витрат на виплату середнього заробітку працівникам, які були мобілізовані на військову службу на особливий період

Згідно з законодавчими рішеннями ВРУ, з березня 2014 року встановлюється механізм компенсації з державного бюджету підприємствам коштів, які були ними фактично виплачені мобілізованим співробітникам. Незважаючи на положення законодавства України, з боку ділового середовища є нарікання на невиконання державою своїх зобов'язань.

Глибший аналіз чинного компенсаційного механізму, включаючи нарахування, облік, фактичні виплати компенсацій та стан їх фінансування, дозволив підготувати такі рекомендації: (i) виконати в повному обсязі зобов'язання перед підприємствами, починаючи з дати набрання чинності 08 червня 2014 року законодавчого рішення № 1169-VII; (ii) внести зміни до Закону України «Про Державний бюджет на 2015 рік», передбачивши відповідні видатки на компенсацію підприємствам за 2014 рік (1,6 млрд грн) та виконання в повному обсязі бюджетних зобов'язань за 2015 рік (додатково 955 млн. грн), а також включати відповідні видатки в державні бюджети наступних періодів; (iii) запровадити «адресність» виплат мобілізованим працівникам через створення єдиного реєстру обліку виплат компенсації із бюджету мобілізованим працівникам, налагодження електронного обміну інформацією між Державною фіскальною службою України, Пенсійним фондом України, Міністерством соціальної політики України та Міністерством оборони; опрацювати питання розрахунково-банківської інфраструктури таких виплат.

Щодо перевезення товарів (вантажів) з/до території проведення Антитерористичної операції

Незважаючи на негативний ефект від воєнних дій на Сході України, існує певний вимушений рух товарів (вантажів) через лінію умовного кордону до неконтрольованої території. Порядок перетину цієї лінії має встановлювати зрозумілі і прозорі правила, мінімізувати ризики зловживань з боку задіяних державних органів, сприяти більш ефективному контролю безпеки. З цією метою пропонується: (i) встановити чіткі кількісні параметри оцінки відповідності критеріїв, за якими підприємство включається у відповідний перелік; (ii) державним органам, що координують порядок перетину кордону (СБУ, МВС та ДФС) визначити терміни та порядок отримання погодження профільними міністерствами спеціальних дозволів (перелік документів, терміни, чіткий порядок дій суб'єкта господарювання, якому необхідно отримати спеціальні дозволи, чітко визначити перелік профільних міністерств, які погоджують і видають такі спеціальні дозволи); (iii) вдосконалити чинну систему надання дозволів на перевезення товарів (вантажів) за принципом «єдиного вікна», коли відповідальні державні службовці зможуть перевіряти необхідні дані, користуючись наявними реєстрами різних відомств, тим самим заощаджуючи час та зменшуючи ризики корупційних дій, пов'язаних із наданням таких дозволів.

Щодо повернення вагонів українських власників із території анексованої АР Крим на материкову частину України

Після прийняття у вересні 2014 року Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» ділова активність, включаючи митне декларування вантажів, між Україною та вільною економічною зоною «Крим» була урегульована. Одночасно введено «Укрзалізницею» з огляду на питання безпеки в грудні 2014 року обмеження щодо руху поїздів в порожньому та завантаженому стані призвело до фактичного залишення за межами тимчасового «кордону» близько однієї тисячі порожніх та завантажених вагонів українських власників.

Цілком розуміючи політико-безпековий контекст, при якому рішення про зупинення транспортного сполучення між АР Крим та материковою Україною були прийняті «Укрзалізницею» в 2014 році, Рада бізнес-омбудсмена вважає, що майно українських власників (залізничні вагони) та продукція, що була завантажена в них до вступу в силу мораторію на залізничне сполучення, мають бути повернуті на материкову частину і залучені для потреб економіки України.

У зв'язку із цим рекомендується: (i) переглянути рішення і зняти мораторій на рух українських вагонів із вантажем, які були фактично завантажені на момент вступу в дію мораторію на рух залізницею і про що є документальне підтвердження; (ii) для вирішення питань безпеки вантажів, що перетинатимуть кордон, пропонується створити спільну комісію у складі Міністерства інфраструктури України, Служби безпеки України, Митної служби, Укрзалізниці для організації прийому та забезпечення доступу до перевірки вмісту завантажених залізничних вагонів на материкову частину України.

7 Плани на наступний квартал

Аналіз скарг представників бізнесу та робота над вирішенням зазначених в них проблем дає Раді бізнес-омбудсмена можливість практичного розуміння підґрунтя для існуючих позицій України у міжнародних рейтингах Doing Business та Transparency International. Напрацьовані під час аналізу скарг матеріали стануть основою для системних рекомендацій Уряду на наступні періоди. Зокрема, планується більш глибоко опрацювати в частині рекомендацій теми адміністрування податків.

Фахівці Ради продовжать готувати рекомендації щодо вдосконалення експортно-імпортних операцій. Системні проблеми з законодавством України з регулювання зовнішньоекономічної діяльності були одними з найболючіших для бізнесу у звітному кварталі. Зміст скарг у сфері зовнішньоекономічної діяльності в основному стосується обмеження експорту

компаній і застосування санкцій у вигляді індивідуального ліцензування, надлишкового обмеження на ввезення окремої продукції для харчової промисловості, тимчасової заборони на продаж імпортних лікарських засобів. Деталі у кожному випадку різні, але усі вони загалом вказують на необхідність довгострокової роботи фахівців Ради бізнес-омбудсмена з профільними державними органами з усунення законодавчих невідповідностей та поліпшення регулювання зовнішньоекономічної діяльності українського бізнесу.

В наступному періоді Рада планує продовжувати системно працювати над інформуванням ділових кіл України та державних службовців про результати своєї діяльності в рамках Меморандумів про співпрацю з державними органами, на регіональних заходах, при проведенні тематичних зустрічей і через ЗМІ.

Приєднуйтеся
до нашої групи

[www.facebook.com/
BusinessOmbudsmanUkraine](https://www.facebook.com/BusinessOmbudsmanUkraine)

БЦ «Поділ Плаза»,
вул. Спаська, 30А,
Київ 04070, Україна
(вхід зі сторони вул. Сковороди, 19)

Тел: +380 (44) 237-74-01
Факс: +380 (44) 237-74-25
Електронна пошта: info@boi.org.ua

www.boi.org.ua

